

2. Богословский В.П. В новом учебном году – по новой программе // *Физическая культура в школе.* – 1983. – №7. – С.9.
3. Горбунова Е.А. Межпредметные связи в системе формирования физической культуры школьника: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Рос. научно-исслед. инст. физ. культ. – М, 1992. – 24 с.
4. Дубогай О.Д. Інтеграція рухової і пізнавальної діяльності в системі навчальних закладів. – К., 2001. – 177 с.
5. Милованов М.А. Межпредметные связи в обучении основам физической культуры младших школьников: Автореф...дис. канд. пед. наук: 13.00.01/ Ярославский госуд. пед. унив. им. К.Д.Ушинского – Я., 1995. – 18 с.
6. Мищенко О.В. Реалізація міжпредметних зв'язків у фізичному вихованні молодших школярів: Автореф. дис... канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 / Львів. держ. інст. фіз. культ. – Львів, 2002. – 16 с.
7. Остапенко О. Виховання в учнів 8-9 класів інтересу до занять фізичною культурою // *Фізичне виховання в школі.* – 2002. – №2. – С.19-23.
8. Присяжнюк И.В. Уроки с сюжетными играми // *Физическая культура в школе.* – 1990. – №1. – С.11–15, №2. – С.7-10.
9. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів. – Генеза, 1999. – С.21.
10. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 248 с.

THE REALIZATION OF INTERSUBJECT TIES BY TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION AND JUNIOR CLASSES IN THE PROCESS OF PHYSICAL UPBRINGING

Oleg KRUGLYAK

Lviv State Institute of Physical Culture

The state of the realization of intersubject ties by teachers of physical education and junior classes in the first-forth forms has been

---

СПОСОБИ І МЕТОДИ КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ірина КУДЕЛЯ, Олена КРИВЧИКОВА

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Стан здоров'я студентів України погіршується з року в рік. Про це свідчить кількість молоді, яка за станом здоров'я віднесена до спеціального медичного відділення.

Індустріально-технічний розвиток другої половини 20-го і початку 21-го століття, який викликав значні зміни в навколишньому середовищі, прискорення ритму і темпу життя, збільшення нервово-емоційного напруження на фоні прогресивного зниження рухової активності, сприяли розповсюдженню серцево-судинних захворювань неінфекційного характеру, в тому числі атеросклерозу, ішемічної хвороби серця, гіпертонічної хвороби, інфаркту міокарда, порушення мозкового кровообігу. В структурі захворюваності студентів переважають захворювання органів зору (міопія), органів травлення, серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату.

Все вище зазначене і є метою наших досліджень.

Завдання дослідження: Визначити засоби і методи, які використовуються під час занять з фізичного виховання в спеціальному медичному відділенні вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Для вирішення поставленого завдання нами було проаналізовано 250 джерел спеціальної літератури. Аналіз показав, що оздоровчі заходи в режимі дня є важливим фактором зміцнення здоров'я. При цьому було встановлено, що серед 1000 студентів Київського міжнародного університету цивільної авіації (КМУЦА) ранкову гігієну гімнастику систематично виконують тільки 6,4%. Підтримуючий восьмигодинний тижневий руховий режим, який включає обов'язкові чотиригодинні заняття з фізичного виховання, засвоїли всього 12% студентів [8].

Вивчення динаміки бюджету часу студентів КМУЦА та інших навчальних закладів вказує на те, що навчальні навантаження щодня становлять 9-12 годин, а вільний час обмежений 2-2,5 годинами. Більшість студентів (близько 60%) починають самопідготовку пізно ввечері, тому нічний відпочинок скорочується на декілька годин. Нормальна тривалість сну (7-8 год.) виявлена тільки у 18% студентів [8].

Процедури загартування застосовують тільки 3,8% студентів. Негативна взаємодія факторів, що порушують раціональний режим навчання і відпочинку, знижують адаптаційні можливості студентів. Це, в свою чергу, зумовлює те, що близько 80% студентів хворіють застудними захворюваннями.

Засобом формування у студентів гуманістичного світогляду, підняття загальної спеціальної фізичної працездатності, засвоєння професійно-прикладних умів зміцнення і збереження здоров'я є фізичне виховання.

Основними засобами фізичного виховання є фізичні вправи, вплив природних гігієнічних факторів. Фізична вправа - це рухова дія, яка використовується для вирішення завдань фізичного виховання. Існує декілька класифікацій фізичних вправ [8].

Фізичні вправи, як засоби фізичного виховання в спеціальному медичному відділенні мають свою класифікацію, яка ґрунтується на їх оздоровчому та розвиваючому (стимулюючому) ефекті:

- загальнооздоровчі вправи спрямовані на досягнення загального неспецифічного оздоровчого ефекту, вони використовуються при будь-яких захворюваннях;
- специфічно-оздоровчі вправи (лікувальні) - впливають на ланцюг патологічних процесів в організмі;
- загальнорозвиваючі (стимулюючі) - мають оздоровчий вплив на всі функції організму, стимулюють фізичний розвиток, створюють базу для розвитку основних рухових здібностей;
- спеціально-розвиваючі - сприяють розвитку окремих рухових здібностей (якостей): сили, швидкості, витривалості, гнучкості тощо, викликаючи специфічні зміни у функціональних системах організму, що лімітують рівень їх прояву.

Ефективність використання фізичних вправ залежить від багатьох факторів, в першу чергу, від гігієнічних умов, впливу навколишнього середовища, кваліфікації викладача.

Гігієнічні фактори виступають як допоміжні засоби фізичного виховання. Дотримання особистої і суспільної гігієни, раціональних норм навчання та відпочинку, харчування, сну забезпечують нормальну життєдіяльність студента. Створення оптимальних умов в місцях занять (температура повітря, води, освітлення приміщення, вологість, штучна аероіонізація) сприяє підвищенню ефективності фізичного виховання.

Природні фактори можуть впливати як позитивно, так і негативно на організм особи, що виконує фізичні вправи. Також фактори навколишнього середовища можуть використовуватися як засоби загартування організму.

Аналіз літератури показав, що в останні роки з'явилась велика кількість нових програм, спрямованих на корекцію фізичного стану студентів спеціального відділення ВНЗ.

У Київському національному економічному університеті (КНЕУ) були сформовані навчальні відділення за такими напрямками: оздоровче, спеціальне і спортивне. В оздоровчому відділенні студент може вибрати вид рухової активності з урахуванням рівня свого фізичного стану. Для корекції постави в оздоровчому відділенні використовується профілактор Евмінова [3].

В Кримському державному медичному університеті ім. С.І. Георгієвського була зроблена оздоровча система для студентів з обмеженими фізичними можливостями. Студенти із значними обмеженнями фізичних можливостей займаються лікувальною фізичною культурою (індивідуально чи в групах). Студенти, що мають незначні відхилення в стані здоров'я, направляються в оздоровчу чи спеціальну групу з більш інтенсивним фізичним навантаженням. Для студентів групи ЛФК складаються індивідуальні комплекси з урахуванням діагностичної специфіки. Заняття в групах ЛФК проводить лікар [6].

В Чернівецькому національному університеті ім.Ю.Федьковича для оптимізації процесу фізичного виховання студентів спеціального відділення використовуються спеціальні ігри [9].

Окрім того, в багатьох ВНЗ засоби і методи фізичного виховання використовують не тільки для корекції фізичного стану і зміцнення здоров'я, а й для компенсації несприятливих чинників професійної діяльності.

Викладачами Київської національної музичної академії був розроблений цілий комплекс заходів, спрямованих на корекцію постави і зміцнення м'язів. Застосовується комплекс фізичних вправ, з використанням різних тренажерів і вправ: 1) для розвитку гнучкості, правильного дихання та підтримки м'язового тиску використовується комплекс вправ "Вітання сонцю"; 2) для корекції постави та навантаження хребта використовується профілактор Евмінова; 3) вправи для зміцнення м'язів черевного пресу; 4) на спеціальній конструкції "Приставка" виконують вправи для розтягування м'язів грудей та черевного пресу; 5) для зміцнення правильної постави - статична поза (Коректор); 6) статичні пози для зняття напруги [10].

В багатьох ВНЗ для підвищення інтересу до занять фізичним вихованням почали використовувати різні агітаційні і рекламні заходи. Так, в Донецькому державному економічному університеті ім. М.Горького для підвищення ефективності фізичного виховання почали використовувати комп'ютерні технології. Застосовується спортивний буклет з різноманітними малюнками, фотографіями і лозунгами спортивної

спрямованості. Головна перевага використання спортивного інтернету в тому, що він впливає на мільйони користувачів без вихідних, перерв і відпусток [2].

Національний технічний університет України (КПІ) в фізичному вихованні студентів спеціального відділення робить основний акцент на спілкуванні з викладачем. Основна задача викладача не примусити студента виконувати вправи, а навчити його поважати своє здоров'я, свій фізичний стан, які є показниками фізичної культури [4].

У фізичному вихованні під методом розуміють спосіб виконання або використання конкретної вправи (швидше, повільніше) чи використання інших засобів (слова), які забезпечують досягнення поставленої цілі при виконанні вправи (розвитку якостей, навчанні, контролі і т.п.).

Існує декілька класифікацій методів навчання, виховання і розвитку особистості. Ми розглянемо класифікацію, в основі якої лежить спрямованість методів на вирішення специфічних педагогічних завдань, пов'язаних із фізичним вихованням. В класифікації, яку ми пропонуємо розглянути, методи діляться на три великі групи:

- 1) Спрямовані на оволодіння знаннями (розповідь, бесіда, опис, характеристика, пояснення);
- 2) Спрямовані на оволодіння руховими вміннями і навичками (метод розділення вправи і метод цілісної вправи);
- 3) Спрямовані переважно на розвиток фізичних якостей, здібностей (рівномірний, повторний, інтервальний, ігровий, змагальний, круговий і перемінний методи).

Висновки. У вихованні здорової і всебічно розвиненої особистості фізичне виховання має дуже велике значення. Головною особливістю занять в спеціальному відділенні ВНЗ є цілеспрямоване використання засобів ФВ з урахуванням нозологічних індивідуальних особливостей, рівня фізичної підготовленості і інтересів тих, хто займається. При цьому виконання фізичних вправ повинно бути строго дозованим і викликати максимальних зусиль.

Література

1. Давиденко О., Вржесневський І. Теоретико-методичні аспекти проведення занять зі спеціальною медичною групою // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2003. – №2-3. – с.53–55.
2. Добровольська Н. Використання комп'ютерно-орієнтованих технологій у спортивному вихованні в ВНЗ // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.31–32.
3. Карпова І. Організація поточного контролю студентів з фізичного виховання // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.33–34.
4. Карпюк І. Культура здоров'я і фізична культура в потребах студентів спеціального медичного відділення // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.59–61.
5. Кузнєцова О. Рівень фізичної підготовки студентів першокурсників та шляхи підвищення ефективності процесу фізичного виховання у ВНЗ // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.67–69.
6. Літвінов Г. та інші. Оздоровча система в медичному університеті для студентів з обмеженими фізичними можливостями // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.37–38.

7. Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений. / Под ред. Круцевич Т.Ю. К.: Олимпийская литература, 2003. с.444.
8. Щербина В.А., Операйло С.І. Фізична культура і біогуманітарна підготовка студентів вузів: Навч. посібник. – К., 1995. – 208с.
9. Євстратов П. Рухливі ігри як засіб оптимізації процесу фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи// Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.54-56.
10. Юмашева Л. Фізичне виховання студентів-музикантів з ознаками порушень постави// Оптимізація процесу фізичного виховання в системі освіти: Мат.наук.конф. – Тернопіль, 2003. – с.45–48.

MEANS AND METHODS OF THE IMPROVEMENT OF PHYSICAL DEVELOPMENT OF THE STUDENTS OF A SPECIAL DEPARTMENT OF HIGHEST EDUCATION ESTABLISHMENT

IRYNA Kudelia, OLENA Krivchikova

National University of physical education and sports of Ukraine

Annotation. The most effective means and methods of the improvement of physical condition of those who studies at the special department of highest education establishment are analysed in the given article.

Key words: physical condition, mean, method.

ДИНАМІКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ВПЛИВОМ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ

Олена КУЗНЕЦОВА

Європейський університет, відокремлений підрозділ. м. Рівне

Актуальність. Фізичне виховання, будучи складовою частиною системи та виховання майбутніх фахівців, також повинно вдосконалюватись в руслі сучасної освіти та розвитку вищої школи, з метою забезпечення підготовки спеціалістів, які б мали ґрунтовні теоретичні знання і практичні навички. В Державній національній програмі “Освіта” (Україна ХХІ ст.) ставиться завдання забезпечення в кожному навчально-виховному закладі загальноприйнятих у світі умов навчання і виховання фізично, фізично і психічно здорової особистості [2, 3, 4]. Це стало метою наших досліджень.

У наш час проводиться активний пошук нових форм і методів, які б дозволили підвищити якість підготовки майбутніх спеціалістів. Але аналіз спеціальної літератури